

**Euroopa Merendus-,
Kalandus- ja
Vesiviljelusfond
(EMKVF)**

***Korduma kippuvad
küsimused***

Eesmärgid, eelarve ja ülesehitus

Mis on EMKVF?

EMKVF on **Euroopa Liidu fond**, mis luuakse aastateks **2021–2027**. Selle kaudu suunatakse [liidu eelarvest](#) pärit rahalisi vahendeid **ELi ühise kalanduspoliitika (ÜKP)**, **ELi merenduspoliitika** ja **ELi ookeanide rahvusvahelise majandamise tegevuskava** toetamiseks.

Fondist antakse rahalist toetust uuenduslike projektide väljatöötamiseks, **millega tagatakse vee- ja mereressursside säästev kasutamine**.

See aitab saavutada [Euroopa rohelise kokkuleppe](#) – Euroopa Liidu keskkonna- ja kliimapolitiika tegevuskava – eesmärgi.

Mis on EMKVFi eesmärk?

Üleilmse ookeanide valdkonna tegijana ja ühe suurema mereandide tootjana vastutab Euroopa Liit ookeanide ning nende ressursside kaitsmise ja säästva kasutamise eest. Samuti on liidu sotsiaal-majanduslikes huvides tagada toiduvahendite kättesaadavus, meremajanduse konkurentsivõime ja elatusvahendid rannikukogukondadele.

EMKVF aitab saavutada säästva kalapüügi ja kaitsta mere elusressursse. Selle tulemuseks on:

- **heas seisundis, ohutud ja säästvalt majandatud mered ja ookeanid;**
- **toiduga kindlustatus** mereandidest valmistatud toodete pakkumise kaudu;
- **säästva sinise majanduse kasv.**

See aitab ka saavutada [ÜRO kestliku arengu 14. eesmärki](#) (*kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse*), mille Euroopa Liit on võtnud endale südameasjaks.

EMKVF on siiski väike fond ja seega tuleb seda kasutada strateegiliselt. Iga investeeritud euro peaks andma palju rohkem kollektiivset kasu ja ühist hüve. Seepärast tuleks EMKVFi vahenditest toetada investeeringuid, millel on selge **lisaväärtus**, tegeledes eelkõige turutõrgete või mitteoptimaalsete investeerimisolukordadega.

Avaliku sektori toetus ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektoripoolset rahastamist ega moonutada konkurentsi. Pigem peaks see soodustama erainvesteeringuid, eelkõige neis valdkondades, kus erasektor on kasumlik, nagu see meremajanduses üldiselt on.

Millised on peamised EMKVFi toetatavad meetmed?

EMKVFi toetatakse uuenduslikke projekte, mis aitavad kaasa vee- ja mereressursside säästvale kasutamisele ja majandamisele.

Eelkõige toetatakse:

- säästvat ja vähese CO₂-heitega püügitegevust;

- mere elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset;
- kvaliteetsete ja tervislike mereandide pakkumist Euroopa tarbijatele;
- kalandussektori sotsiaal-majanduslikku atraktiivsust ja põlvkondade vahetumist kalandussektoris, eelkõige väikesemahulise rannapüügi puhul;
- säästva ja konkurentsivõimelise vesiviljeluse arendamist, mis aitab tagada toiduga kindlustatuse;
- oskuste ja töötingimuste parandamist kalandus- ja vesiviljelussektoris;
- rannikukogukondade majanduslikku ja sotsiaalset elujõulisust;
- innovatsiooni säästvas sinises majanduses;
- meresõidu turvalisust, mis aitab kaasa ohutu mereruumi loomisele;
- rahvusvahelist koostööd, mis aitab tagada ookeanide hea seisundi, ohutuse ja säästva majandamise.

Kui suur on EMKVF-i eelarve ja kuidas seda täidetakse?

EMKVF-i eelarve aastateks 2021–2027 on **6,108 miljardit eurot**.

Programmi eelarvet täidetakse nii jagatud eelarve täitmise kui ka otsese eelarve täitmise korras:

- **jagatud eelarve täitmine – 5,311 miljardit eurot** eraldatakse riiklike programmide kaudu, mida kaasrahastatakse ELi eelarvest ja ELi liikmesriikide poolt;
- **otsene eelarve täitmine – 797 miljonit eurot** annab komisjon otse.

Kuidas on EMKVF üles ehitatud?

Jagatud eelarve täitmise puhul hallatakse EMKVF-i riiklike programmide kaudu, mille komisjon on heaks kiitnud. Sellisel juhul kirjeldavad ELi liikmesriigid oma programmides, milline on nende jaoks parim viis fondi eesmärkide saavutamiseks. Nad määravad kindlaks meetmed oma riikliku strateegia kohaselt ja valivad välja rahastamiskõlblikud projektid kooskõlas oma kriteeriumitega.

EMKVF-i määruses on siiski esitatud nende tegevuste loetelu, mis ei ole rahastamiskõlblikud, et vältida kalanduse jätkusuutlikkuse kahjustamist. Lisaks peavad teatavad kalalaevastikuga seotud investeeringud ja hüvituskavad vastama eritingimustele, et tagada nende kooskõla ühise kalanduspoliitika kaitse-eesmärkidega.

Otsese eelarve täitmise puhul haldab komisjon fondi otse tööprogrammide kaudu, mille on vastu võtnud EMKVF-i komitee, mis koosneb ELi liikmesriikide määratud ekspertidest.

Horisontaalsed tingimused

Millised tingimused on kehtestatud selle tagamiseks, et EMKVF-i toetus oleks suunatud kollektiivse lisaväärtusega meetmetele?

Mitme tingimusega tagatakse, et eelistatakse pigem kollektiivse lisaväärtusega meetmeid (nt elurikkuse kaitse, säästev kalapüük, innovatsioon, kalandus- ja vesiviljelussektori ühine korraldus, kohalik areng) kui väiksema lisaväärtusega üksikinvesteeringuid.

- **Viie kalalaevadesse tehtavate üksikinvesteeringute kategooria puhul on kehtestatud rahaline ülemmäär:** üheskoos ei tohi need ületada 15 % ELi liikmesriigi kohta eraldatud liidu rahalisest toetusest, et vältida ressursside väljatõrjumist suurema lisaväärtusega meetmetest.
- Vähemalt 15 % ELi liikmesriigi kohta eraldatud liidu rahalisest toetusest peab minema **ühise kalanduspoliitika kahele nurgakivile**, et tagada piisavad vahendid nende eesmärkide saavutamiseks: i) püügitegevuse kontroll ja ii) teaduslike andmete kogumine kalavarude majandamiseks.
- Riigibi määr sõltub investeeringu lisaväärtusest. **Suure kollektiivse lisaväärtusega** projektid (nt innovatsioon, kollektiivsed toetusesaajad, üldsuse juurdepääs tulemustele) võivad saada toetust kuni **100 %** kogumaksumusest, samal ajal kui teatavad laevastiku üksiktoetused ei tohi ületada 40 % kogumaksumusest.
- Toetust laeva tehtavateks investeeringuteks ei saa anda lihtsalt liidu õiguse kohaste kohustuslike nõuete täitmise eest, välja arvatud teatavad püügitegevuse kontrollimiseks kasutatavad seadmed. Toetused peaksid soodustama tegevust, mis **läheb kaugemale pelgast õigusnormide järgimisest**.
- **Teatavad toetused on ette nähtud väikestele ja keskmise suurusega (st alla 24 meetri pikkustele) kalalaevadele.** Neid kasutatakse selleks, et:
 - asendada või moderniseerida mootorit;
 - aidata noortel kaluritel soetada oma esimene kasutatud laev;
 - suurendada laeva mahutavust, et parandada ohutust, töötingimusi ja energiatõhusust.Suuremad laevad on üldiselt kasumlikumad ja peaksid nende konkreetsete investeeringute jaoks kasutama erasektori raha.

Mis juhtub, kui EMKVF-i toetuse saajad või ELi liikmesriigid ei järgi ühise kalanduspoliitika norme?

EMKVF-i antakse toetust tingimusel, et **järgitakse ühise kalanduspoliitika norme**. Kui toetusesaaja paneb toime raske rikkumise (nt ebaseaduslik kalapüük) või kui ELi liikmesriik ei täida konkreetset kohustust, siis rahastamine katkestatakse, peatatakse või seda muudetakse.

Miks on kalalaevastikku investeerimiseks vaja täita eritingimusi?

Kalalaevadesse investeerimise toetused võivad suurendada nende püügivõimsust ja sellest tulenevalt nende kalapüügivõimet, mis võib põhjustada **ülepüüki**. Näiteks suurema kere ja/või võimsama mootoriga laev võib pikema aja jooksul kiiremini kala püüda ja sõita kaugemale, suurendades seega survet kalavarudele.

Lisaks esineb kalalaevastiku teatavates segmentides struktuurne liigne püügivõimsus, mis tähendab, et **liiga paljud laevad püüavad kala, mida on liiga vähe**. Püügivõimsuse suurendamine nendes segmentides tooks kaasa ülepüügi jätkumise.

Seetõttu hõlmab EMKVF **kaitsemeetmeid** seoses teatavate laevastikutoetustega, et vältida sellist kahjulikku mõju. Näiteks peab laev kuuluma kalalaevastiku segmenti, millel ei ole struktuurset liigset püügivõimsust, ning toetust ei saa anda laeva võimsuse suurendamiseks.

Kõik laevastikutoetused ei ole siiski kahjulikud. Sobivate tingimuste korral võivad need **kaasa aidata** keskkonnasäästlikkuse ning sotsiaalse ja majandusliku kestlikkuse saavutamisele, nt investeringud väikese mõjuga kalapüügimeetoditesse, pardal ohutuse tagamise või energiatõhususse. Nendeks investeringuteks võib saada EMKVFist toetust.

Kas EMKVFist saab kahjulikke kalandustoetusi?

Ei, EMKVFist ei anta kahjulikke kalandustoetusi.

[ÜRO kestliku arengu eesmärk 14.6](#) kirjeldab neid kui „kalandustoetus[i], mis soodustavad tootmise ülevõimsust ja ülepüüki, ning [...] mis soodustavad ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki“. Euroopa Liit on võtnud endale kohustuse need keelustada.

Selliste toetuste vältimiseks sisaldab EMKVF-i määrus **rahastamiskõlbmatute tegevuste loetelu** (nt uute kalalaevade ehitamine, kalalaevade võimsuse suurendamine) ja **tingimusi** kahjulike mõjude, sealhulgas kaudsete mõjude vältimiseks (nt teatavaid investeringuid saab toetada ainult kalalaevastiku nendes segmentides, kus puudub struktuurne liigne püügivõimsus).

Konkreetsed toetusvaldkonnad

Kuidas saab EMKVF-i abil elurikkust kaitsta/taastada?

Liit on Euroopa rohelise kokkuleppe raames vastu võtnud [elurikkuse strateegia](#), et kaitsta paremini loodust ja parandada ökosüsteemide seisundi halvenevat olukorda. EMKVFi on tähtis roll strateegia eesmärkide saavutamisel. Eelkõige aitab see:

- edendada **säästvat, väikese mõjuga ja vähese CO₂-heitega** püügitegevust (nt teaduslike andmete kogumine, et toetada kalavarude säästvat majandamist, soovimatu püügi kaotamine, tundlike liikide kaitse, kalalaevade energiatõhususe parandamine);
- kaitsta ja taastada **mere elurikkust ja ökosüsteeme**, et saavutada mereala [hea keskkonnaseisund](#) (nt merekaitsealade loomine ja haldamine, [merestrateegia raamdirektiiviga](#) kehtestatud ruumiliste kaitsemeetmete rakendamine, liikide kaitse kooskõlas [loodusdirektiiviga](#));
- edendada **ringmajandust** (nt kaotatud püügivahendite ja mereprügi kogumise ja ringlussevõtu ning kalandus- ja vesiviljelusjäätmete väärtuse suurendamise kaudu);
- edendada **säästvat ja energiatõhusat vesiviljelustootmist**.

Kuidas saab EMKVF-i abil kaasa aidata kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele kalandus- ja vesiviljelussektoris?

EMKVF-i vahendeid saab kasutada kalanduse ja vesiviljeluse CO₂-jalajälje vähendamiseks. Võimalikud meetmed on järgmised:

- kalalaevade käitamiseks kasutatava **CO₂-tõhusa tehnoloogia** innovatsioon (nt katsetused väiksema CO₂-heitega kütustega, nagu veeldatud maagaas, veeldatud biogaas või hübriidelektrimootor; ettevalmistavad uuringud vesiniku kasutamise kohta kütusena);
- kalalaevade mootorite asendamine või moderniseerimine, et vähendada nende CO₂-heidet (teatavatel tingimustel, et vältida võimsuse ja seega püügivõimsuse suurenemist);
- kalalaevade **energiatõhususe** parandamine (nt parema hüdrodünaamika kaudu);
- väiksema mõjuga vesiviljelussööda allikate arendamine;
- üleminek energiatõhusale vesiviljelustootmisele (nt taastuvenergia kasutamine).

EMKVF aitab kalandus- ja vesiviljelussektoril ka kohaneda kliimamuutuste tagajärgedega:

- rahastades **teaduslike andmete** kogumist, et paremini mõista, kuidas kliimamuutused mõjutavad kalavarude majandamist (nt seoses kalavarude rände ja invasiivsete võõrliikide mõjuga);
- aidates vesiviljelusel muutuda kliimamuutuste suhtes **vastupanuvõimelisemaks** (nt mitmekesistades tootmist kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisemate liikidega,

ohjates temperatuurimuutustest tulenevaid ettenägematuid haigusi/parasiite, suurendades vastupanuvõimet ekstreemsetele sündmustele, põudadele ja muudele muutuvatele tingimustele).

Mil määral aitab EMKVF saavutada liidu mitmeaastases eelarves sätestatud kliima- ja elurikkuse eesmärgid?

[Liidu eelarves](#) aastateks 2021–2027 (st mitmeaastases finantsraamistikus) on seatud kulueesmärgid kliima- ja elurikkuse eesmärkide saavutamiseks:

- **30 %** eelarvest kulutatakse võitlusele **kliimamuutustega**;
- 2026. ja 2027. aastal eraldatakse **10 %** eelarvest tehtavatest iga-aastastest kulutustest **elurikkuse** vähenemise peatamisele ja tagasipööramisele.

Kuigi EMKVF ei hõlma konkreetset siduvat eesmärki ega rahaliste vahendite eraldamist kliima ja elurikkuse jaoks, aitab see aktiivselt kaasa mitmeaastases finantsraamistikus seatud ühiste eesmärkide saavutamisele.

Komisjon jälgib sellega seoses regulaarselt EMKVFi toetuse suurust, kasutades kõiki kättesaadavaid andmeid. Kui üldise eesmärgi saavutamiseks ei ole tehtud piisavalt edusamme, teeb komisjon aktiivselt koostööd ELi liikmesriikidega, et võtta parandusmeetmeid, sealhulgas muutes nende EMKVFi programme.

Kuidas saab EMKVFi abil saavutada ühise kalanduspoliitika eesmärgid?

[Ühise kalanduspoliitika](#) eesmärk on tagada, et kalapüük ja vesiviljelus oleksid pikas perspektiivis **keskkonnasäästlikud** ning et neid majandataks viisil, mis on kooskõlas **majandusliku, sotsiaalse ja tööhõivealase kasu saavutamise** ning **toiduvarude** kättesaadavuse toetamise eesmärkidega.

EMKVF toetab neid eesmärgid järgmiste põhimeetmete kaudu:

- **säästva kalapüügi** edendamine pikas perspektiivis (väikese mõjuga ja selektiivsete püügimeetodite edendamine, soovimatu püügi vältimine);
- tingimuste loomine, et kalandussektor oleks **konkurentsivõimeline**;
- kalanduse ja kalalaevastike **struktuurilise majandamise** toetamine (laevastiku liigse püügivõimsuse kõrvaldamine, toetusmeetmed mere elusressursside kaitsmiseks);
- kalandustoodete **tõhusa turu** edendamine;
- rannikualadel **rahuldava elatusaseme** saavutamisele kaasaaitamine;
- **teaduslike andmete** kogumine kalavarude majandamise toetamiseks;

- püügitegevuse **kontrollimise** toetamine ja nõuete järgimise kultuuri edendamine, et tagada võrdsed tingimused.

Millistel tingimustel toetatakse EMKVFi kalalaevadesse tehtavaid investeeringuid?

EMKVFi võidakse toetada innovatsiooni ja investeeringuid kalalaevadesse, et **saavutada ühise kalanduspoliitika eesmärgid**. Toetus hõlmab meetmeid, mis parandavad säästvust, püügivahendite selektiivsust, ohutust, töötingimusi, energiatõhusust ja saagi kvaliteeti.

Investeeringute jätkusuutlikkuse ja lisaväärtuse tagamiseks on siiski kehtestatud järgmised **sihipärased piirangud**.

- Sellise varustuse soetamine, mis suurendab kalalaeva võimet leida kala, ei ole toetuskõlblik, sest see aitaks laeval muutuda liiga tõhusaks, kahjustades säästvust.
- Toetus ei tohi suurendada laevade püügivõimsust, välja arvatud juhul, kui see tuleneb otseselt ohutuse, töötingimuste või energiatõhususe parandamiseks vajalikust kogumahutavuse (st laeva mahutavuse) suurenemisest.
- Toetust ei saa anda pelgalt liidu õiguse kohaste kohustuslike nõuete täitmise eest, välja arvatud teatavad püügitegevuse kontrollimiseks kasutatavad seadmed. Toetused peaksid soodustama tegevust, mis läheb kaugemale pelgast õigusnormide järgimisest.
- Laevadesse tehtavaid investeeringuid ei saa teha laevadesse, mis on viimase kahe aasta jooksul olnud enamasti mitteaktiivsed, sest investeeringud peaksid keskenduma tegutsevatele laevadele.
- Teatavate kalalaevastikku tehtavate investeeringute suhtes kohaldatakse rahastamiskõlblikkuse erinorme, et vältida liigset püügivõimsust või ülepüüki. Tingimuste täitmisest oleneb eelkõige toetus, mida antakse i) noortele kaluritele, et aidata neil soetada esimene kasutatud laev ja ii) et asendada või moderniseerida laeva mootor, nt laev peab kuuluma kalalaevastiku segmenti, kus puudub struktuurne liigne püügivõimsus, ning uus või moderniseeritud mootor ei tohi olla võimsam kui asendatav mootor.

Miks ei ole uute kalalaevade ehitamine EMKVFi toetuse kõlblik? Kas uued nüüdisaegsed laevad ei ole ohutumad ja säästvamad?

Liidu toetuste andmine uute kalalaevade ehitamiseks või ostmiseks lõppes 2004. aastal, sest need aitasid kaasa väga suure **liigse püügivõimsuse ja ülepüügi** tekkimisele. Kuigi uued laevad on ohutumad ja tõhusamad, võivad need pikema aja jooksul kiiremini kala püüda ja sõita kaugemale, suurendades seega survet kalavarudele.

Lisaks puuduvad turutõrge ja kollektiivne kasu, mis õigustaks avaliku sektori toetust uute laevade ehitamiseks. Üldiselt on Euroopa kalalaevastik kasumlik ja laenu saamine ei näi olevat kalandussektori jaoks probleem. Seetõttu ei ole mingit põhjust kasutada maksumaksjate raha uute kalalaevade rahastamiseks isikliku kasu eesmärgil.

Ühise kalanduspoliitika normid võimaldavad ehitada uusi kalalaevu erasektori rahaga, rakendades kaitsemeetmeid, et vältida laevastiku püügivõimsuse suurenemist. Täpsemalt öeldes tuleb igasuguse kalalaevastikule lisanduva püügivõimsuse (laevade mahutavuse ja võimsuse alusel) kompenseerimiseks püügivõimsust vähemalt samas mahus vähendada (nt vana laeva kasutusest kõrvaldamisega). Seega on ELi liikmesriikidel ühise kalanduspoliitika raames piisavalt paindlikkust laevade oma laevastiku koosseisu arvamise ja koosseisust väljaarvamise haldamiseks ning kalandussektori investeerimisvajaduste jätkusuutlikuks rahuldamiseks.

EMKVFist võidakse toetada kalalaevade mahutavuse (kogumahutavuse alusel) suurendamist. Kuna kogumahutavus on püügivõimsuse näitaja, siis millised tingimused on kehtestatud liigse püügivõimsuse vältimiseks?

Kalalaeva mahutavuse suurendamine tähendab, et laev tehakse suuremaks. See võib parandada ohutust pardal, kuid võib suurendada ka laeva võimet püüda ja ladustada kala ning seega ka ülepüügi ohtu.

EMKVFist toetatakse sellist renoveerimist üksnes juhul, kui selle otsene eesmärk on **parandada ohutust, töötingimusi või energiatõhusust**. Toetust saavad ainult väikesed ja keskmise suurusega (st **alla 24 meetri** pikkused) laevad.

Kehtestatud on selged kaitsemeetmed, et vältida mahutavuse suurenemist, mis põhjustab liigset püügivõimsust ja ülepüüki.

- Selle tingimuseks on sellise rajatise või seadme hilisem paigaldamine, mis parandab ohutust, töötingimusi või energiatõhusust (nt meeskonna eluruumid).
- See on võimalik ainult kalalaevastiku nendes segmentides, kus puudub struktuurne liigne püügivõimsus.
- See tuleb kompenseerida püügivõimsuse vähendamisega vähemalt samas mahus laevastiku samas segmendis või riigi laevastiku mõnes segmendis, kus esineb liigne püügivõimsus (nt vana laeva kasutusest kõrvaldamisega), nii et laevastiku üldine püügivõimsus ei suurene.

Kuidas saab EMKVF-i abil luua tingimused majanduslikult elujõuliseks ja konkurentsivõimeliseks kalanduseks?

Kalandussektori kasumlikkuse peamised tegurid on rikkalikud kalavarud, stabiilsed kalahinnad, madalad kütusehinnad, energiatõhusad laevad ja kvalifitseeritud kalurid. Mõned neist on välised tegurid ega sõltu struktuurilistest investeeringutest.

EMKVF-i abil saab kaasa aidata kasumlikkust ja konkurentsivõimet soodustavate struktuuriliste tingimuste loomisele järgmistel viisidel.

- Selle abil saab **investeerida** kalalaevadesse, eelkõige selleks, et suurendada energiatõhusust ja parandada saagi kvaliteeti. Väiksem kütusekulu vähendab tegevuskulusid ja kvaliteetsem kala aitab hoida turuhinnad stabiilsena.

- Selle abil saab arendada **oskusi ja teadmisi** teostatavusuuringute, nõustamisteenuste, mõjuhinnangute ja katseprojektide kaudu, mida levitatakse kogu kalandussektoris.
- Selle abil saab **kaasata erainvesteeringuid**, võimendades rahastamisvahendeid (riiklikud laenud ja tagatised). Rahastamisvahendid sobivad eriti hästi uute investeeringute puhul, mida peetakse rahaliselt elujõuliseks, kuid mis ei saa piisavat rahastust turuallikatest.
- Selle abil saab aidata kaluritel **mitmekesisitada oma sissetulekuid** ja arendada täiendavaid tegevusi kohalikus sinises majanduses, nt turism, otsemüük, keskkonnateenused ja merendusega seotud kultuuritegevus.

Kuidas toetatakse EMKVFi oskuste arendamist?

Oskuste arendamine on kalandus-, vesiviljelus- ja merendussektori konkurentsivõime jaoks esmatähtis. Sellega seoses saab EMKVFi vahenditest toetada näiteks:

- nõustamisteenuseid,
- teadlaste ja kalurite koostööd,
- kutsealast koolitust,
- elukestvat õpet,
- sotsiaaldialoogi edendamist,
- teadmiste jagamist.

Kuidas aitab EMKVF kaasa sotsiaalsele heaolule ja põlvkondade vahetusele kalanduses?

Ühise kalanduspoliitika eesmärk on tagada rahuldav elatustase inimestele, kes sõltuvad kalapüügist. See on oluline, et tagada põlvkondade vahetumine kalanduses.

Kalanduse atraktiivsemaks muutmiseks on **kolm peamist tingimust**:

- püügtegevuse ja kalalaevastike säästev majandamine pikas perspektiivis, mis on vajalik kasumlikkuse tagamiseks;
- head töötingimused laeva pardal;
- kõrgetasemelised oskused.

EMKVFi saab toetada sel eesmärgil tehtavaid investeeringuid, näiteks järgmiseks:

- inimkapitali ja **oskuste** edendamine (nt kutsealane koolitus, elukestev õpe ning teadmiste ja kogemuste jagamine);
- **noorte meelitamine** kalandussektoris haridus- ja teavitusmeetmete abil;
- **starditoetuse** andmine noortele kaluritele, nt makstes osa nende esimese kalalaeva hinnast – kava piirdub väikeste ja keskmise suurusega (st alla 24 meetri pikkuste) kasutatud laevade ostmisega;
- **ohutuse ja töötingimuste** parandamine kalalaevade pardal;

- **soolise tasakaalu** parandamine (nt naiste rolli edendamine kalapüügiga tegelevates kogukondades);
- kõiki asjaomaseid sidusrühmi hõlmavate **töösuhete** soodustamine.

Kuidas aitab EMKVF kaasa teaduslikult põhjendatud teadmistele, et parandada kalavarude ja merekeskkonna majandamist?

Kalavarude majandamine põhineb parimatel kättesaadavatel teaduslikel nõuannetel. Need rajanevad ühtlustatud, usaldusväärsetel ja täpsetel teaduslikel andmetel.

Seepärast peavad ELi liikmesriigid ühise kalanduspoliitika kohaselt **koguma andmeid laevastike** ja nende püügitegevuse kohta, eelkõige bioloogilisi andmeid saagi kohta, ning püügitegevuse võimaliku keskkonnamõju kohta mere ökosüsteemile.

Sel eesmärgil toetatakse EMKVFi järgmisi meetmeid.

- Selle abil aidatakse ELi liikmesriikidel koguda ja töödelda andmeid laevastike ja püügitegevuse kohta kooskõlas [andmete kogumise raammäärusega](#).
- Selle abil toetatakse teaduslike nõuannete andmist kalavarude majandamiseks.
- Selle abil toetatakse andmete kogumist ja haldamist, et tugevdada merekeskkonna säästvat majandamist. Selleks rahastatakse EMKVFi [Euroopa merevaatlus- ja andmevõrku](#) (EMODnet), mis on loodud selleks, et muuta mereandmed avaliku ja erasektori kasutajatele kättesaadavamaks. Need andmed hõlbustavad [mereruumi planeerimist](#), et kooskõlastada merel toimuvat inimtegevust säästval viisil. Selle abil aidatakse ka rakendada meetmeid mere elurikkuse ja ökosüsteemide kaitseks.

Kuidas saab EMKVFi abil vähendada soovimatut püüki?

Ühise kalanduspoliitika üks põhieesmärke on soovimatu püügi vähendamine ja vältimine. Soovimatu püük hõlmab kala, millel on kas väike turuväärtus või mida ei saa müüa, sest ühise kalanduspoliitika normide kohaselt ei ole selle püük lubatud, näiteks kui:

- see on miinimumsuurusest väiksem,
- selle kvoot on ammendatud,
- see on kahjustatud,
- selle püük on keelatud.

Soovimatu saagi merre tagasiheitmine on mere elusressursside märkimisväärne raiskamine ja mõjutab negatiivselt kalanduse rahalist elujõulisust.

Seetõttu kohustab ühine kalanduspoliitika kalalaevu lossima kogu saagi (edaspidi „**lossimiskohustus**“). See kohustus motiveerib kalureid kohandama oma püügiharjumusi, et vältida ressursside raiskamist. Soovimatu saagi lossimine, mida kalurid ei saa müüa tavapärasel turustusahelas või millel on väike turuväärtus, tekitab lisakulusid ja seega majanduslikku kahju. Selle vältimine muudaks tegevuse tulusamaks.

Sellel seoses on väga oluline **püügimeetodite kohandamine**, et aidata kaluritel püüda ainult sihtkalaliike, kõrvaldades seega eelkõige soovimatu püügi. Selleks saab EMKVFi toetada innovatsiooni ja investeringuid, mis muudavad püügimeetodid ja -vahendid selektiivsemaks, mille puhul on riigiabi määr eriti kõrge (**100 %**).

EMKVFi eraldatav toetus võib aidata ka leevendada lossimiskohustuse tagajärgi soovimatu püügi puhul, mida ei ole võimalik vältida. Sellel seoses saab fondi abil aidata parandada kalasadamate taristut, et:

- hõlbustada soovimatu saagi lossimist ja ladustamist;
- leida lossitud soovimatu saagi jaoks turustusvõimalused, loomata seejuures sellise saagi jaoks struktureeritud turgu.

Nende meetmete puhul võib riigiabi määr olla **75 %**.

Kuidas saab EMKVFi abil vähendada laevastiku liigset püügivõimsust?

Kalalaevastiku teatavates segmentides esineb liigset püügivõimsust, mistõttu mere elusressursse kasutatakse liiga palju.

Struktuurse liigse püügivõimsuse korral on kasumlikkus väike, sest liiga paljud laevad püüavad kala, mida on liiga vähe. Seepärast on sellise olukorra vältimiseks tarvis kohandada asjaomaste kalalaevastike struktuuri.

Liigse püügivõimsuse kõrvaldamiseks nõutakse ühise kalanduspoliitika raames ELi liikmesriikidelt erimeetmete võtmist, et **viia kalalaevade arv vastavusse olemasolevate kalavarudega**. Need meetmed põhinevad kalalaevastike püügivõimsuse ja neile kättesaadavate püügivõimaluste vahelise tasakaalu hindamisel kalalaevastiku iga segmenti tasandil.

Sellel seoses saab EMKVFi anda kaluritele rahalist hüvitist, kui nad püügitegevusest lõplikult loobuvad. Tänu sellele toetusele kõrvaldatakse see püügivõimsus seejärel lõplikult laevastikust.

Püügitegevusest lõplikuks loobumiseks võib kalalaeva kas lammutada või kasutuselt kõrvaldada ja moderniseerida seda muu tegevuse jaoks. Samas ei tohi üleminek harrastuskalapüügile suurendada survet mere ökosüsteemile.

Kuidas aitab EMKVF püügitegevust kontrollida?

On äärmiselt oluline, et ELi liikmesriigid kontrolliks püügitegevust oma vetes, et **tagada ühise kalanduspoliitika elluviimine, vältida ebaseaduslikku kalapüüki** ja edendada **nõuete järgimise kultuuri** kalandussektoris. See tagab kaluritele võrdsed võimalused kõikjal liidus.

Sel eesmärgil aidatakse EMKVFi abil ELi liikmesriikidel rakendada [ELi kontrollimäärusega](#) kehtestatud kalanduse kontrollisüsteemi. Eelkõige võidakse toetada kontrollivahendite, nt droonide ja patrull-laevade ostmist, mis võib omakorda kaasa aidata mereseire ja rannikuvalve missioonidele.

EMKVFi toetatakse ka investeeringuid tõhusat ja kasutusmugavat kalanduskontrolli ja -seiret võimaldavatesse digivahenditesse, nagu:

- elektroonilised kaugseiresüsteemid,
- automatiseeritud andmeanalüüs,
- raadiosagedustuvastus,
- mootori võimsuse pidev mõõtmine ja salvestamine,
- pardal olev videovalve.

Millistel tingimustel saab EMKVFi hüvitada kaluritele nende tegevuse ajutise peatamise?

Teatavad ühise kalanduspoliitika **kaitsemeetmed** ja teatavad **erandlikud asjaolud** nõuavad püügitegevuse ajutist peatamist. Erijuhtudel võib EMKVFi toetada kaluritele rahalise hüvitise maksmist tegevuse ajutise peatamise eest, et vähendada nende majanduslikku kahju.

Hüvitist on võimalik saada, kui tegevuse lõpetamise põhjuseks on:

- meetmed mere elusressursside kaitsmiseks (nt konkreetse liigi ajutine püügikeeld ja/või ajutine püügikeeld konkreetses piirkonnas);
- säästva kalapüügi partnerluslepingu (st liidu ja kolmanda riigi vahel sõlmitud lepingu, millega liidu kalalaevadel lubatakse kalastada kõnealuse kolmanda riigi vetes) kohaldamise peatamine vääramatu jõu tõttu;
- loodusõnnetus;
- keskkonnajuhtum;
- tervisekriis (sealhulgas COVID-19 pandeemia).

Kaitsemeetmetest tuleneva püügitegevuse lõpetamise tulemuseks peab olema teaduslikel nõuannetel põhinev **püügikoormuse vähenemine**, tagamaks, et need meetmed aitavad päriselt kaasa mere elusressursside kaitsele või taastamisele.

Püügitegevuse ajutise peatamise eest makstav hüvitis peab olema sihipärane ega tohiks asendada kalalaevastike struktuurilist kohandamist seal, kus see on vajalik. Seetõttu ei saa seda toetust EMKVFi programmitöö perioodil maksta kauem kui 12 kuud laeva kohta.

Miks ei ole uute kalasadamate ehitamine EMKVFi toetuse kõlblik?

Uute sadamate järele **puudub majanduslik vajadus**. Liidu rannikualad on juba hästi varustatud. Uued võimsused tõrjuksid tegevuse olemasolevatest sadamatest välja, kahjustades seeläbi nende majanduslikku elujõulisust.

Lisaks on uued sadamad **kallid** ning EMKVFi eelarve väike.

Seepärast peaksid investeeringud keskenduma **olemasolevale taristule**.

Kuidas aidatakse EMKVFi abil kaasa säästvale vesiviljelusele?

Vesiviljelus aitab suurendada liidu potentsiaali toota toitu jätkusuutlikult, täites seega olulist rolli pikaajalise toiduga kindlustatuse ja toiduvarude tagamisel. Vesiviljelusel võib olla ka eesmärke, mis ei ole seotud mitte toidu, vaid näiteks ravimite ja biotehnoloogiaga.

Ühise kalanduspoliitika kohaselt peab iga ELi liikmesriik välja töötama [mitmeaastase riikliku strateegiakava](#) vesiviljeluse **kestlikkuse, konkurentsivõime ja mitmekesistamise** edendamiseks. EMKVF-i abil toetatakse nendes kavades sätestatud meetmeid, näiteks seoses järgmisega:

- keskkonnasäästlikkus (sealhulgas mahepõllumajandusliku vesiviljeluse, ressursitõhususe ja loodusvarade majandamise teenuste kaudu);
- tulusad investeeringud;
- innovatsioon;
- tootmise ja tegevuse mitmekesistamine;
- kutseoskuste arendamine;
- töötingimuste parandamine;
- rahvatervisealased meetmed;
- vesiviljelusvarude kindlustamise kavad;
- loomade tervis ja heaolu.

Kuidas aitab EMKVF parandada kalandus- ja vesiviljelustoodete turgu?

Toiduga kindlustatus ja toiduvarud sõltuvad tõhusatest ning hästi korraldatud kalandus- ja vesiviljelustoodete turgudest, et tagada **tarneahela** läbipaistvus, stabiilsus, kvaliteet ja mitmekesisus ning **tarbijate teavitamine**.

Sel eesmärgil hõlmab ühine kalanduspoliitika [ühist turukorraldust](#), mis ametlikult tunnustab tootjaorganisatsioone kalandus- ja vesiviljelustootjaid esindavate organitena.

Need organisatsioonid töötavad välja ja rakendavad **tootmis- ja turustamiskavasid**, et ühiselt juhtida oma liikmete tegevust, eelkõige selleks et aidata neil viia tärned vastavusse turunõudlusega.

Ühine turukorraldus tunnustab ka **tootmisaheladevahelisi organisatsioone**, kuhu kuuluvad eri kategooriate kalandus- ja vesiviljelussektori ettevõtjad ning kes koordineerivad turustustegevust kogu tarneahela ulatuses (st tootjate, turustajate ja jaemüüjate vertikaalne integratsioon).

EMKVF-i vahenditest toetatakse **kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamist** kooskõlas nende eesmärkidega. Eelkõige võib see kaasa aidata järgmisele:

- tootjaorganisatsioonide loomine ning nende tootmis- ja turustamiskavade rakendamine;
- uute turuväljundite arendamine;
- jälgitavuse ja tarbijate teavitamise edendamine;
- toodetele väärtuse lisamine (nt kvaliteeti, säästvust või geograafilist päritolu käsitleva märgistuse abil);
- turuteabe levitamine kogu tarneahelas.

Millistel tingimustel toetatakse EMKVF-i kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemist?

Töötleval tööstusel on oluline roll kalandus- ja vesiviljelustoodete kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamisel.

EMKVFi võidakse toetada sihtotstarbelisi investeeringuid sellesse tööstusharusse, et saavutada [ühise turukorralduse eesmärgid](#).

Suurematele ettevõtjatele (st suurematele kui väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad) antakse toetust rahastamisvahendite (laenud või tagatised) kaudu. Otsetoetused on ette nähtud ainult väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

Kuidas saab EMKVFi abil tugevdada kalandus- ja vesiviljelussektori vastupanuvõimet?

Kalandust ja vesiviljelust ohustavad suurenevad majanduslikud ja keskkonnaohud, muu hulgas COVID-19 pandeemia, kliimamuutuste ja hinnavolatiilsuse tõttu.

EMKVFi abil saab aidata neil kohaneda muutuva olukorraga ja avada uusi ärivõimalusi, et suurendada nende vastupanuvõimet.

Eelkõige saab EMKVFi toetada järgmisi meetmeid:

- **ühise organiseerimise** ja suutlikkuse suurendamise edendamine, et töötada välja ühised äristrateegiad ja jagada teadmisi (nt tootjaorganisatsioonide loomine, turuteave, nõustamisteenused);
- turupõhiste **teadusuuringute ja innovatsiooni** soodustamine uute teenuste või suure potentsiaaliga toodete väljatöötamiseks (nt teostatavusuuringud ja katseprojektid, uute toodete ja uute tootmisprotsesside rakendusuuuringud);
- selliste **struktuuriliste investeeringute** toetamine, mis arvatakse olevat rahaliselt elujõulised, kuid mis ei saa piisavalt rahastust turuallikatest (peamised investeerimisvaldkonnad: energiatõhusus, toodete kvaliteet, ringmajandus);
- äritegevuse ja tuluallikate **mitmekesistamine** (nt täiendavad tegevused kohalikus sinises majanduses, partnerlused kohalikes kogukondades);
- **oskuste** täiendamine, et rahuldada uutest ärivõimalustest tulenevaid vajadusi (nt kutsealane koolitus, noorte kalurite juhendamine, elukestev õpe, teadmiste ja kogemuste jagamine);
- **turukorralduse** tugevdamine, et anda toodetele lisaväärtust ja arendada uusi turuväljundeid (nt tootmis- ja turustamiskavade rakendamine, kalandus- ja vesiviljelustootjate vertikaalne integreerimine turustajate ja jaemüüjatega tootmisharudevahelistes organisatsioonides);
- kalandus- ja vesiviljelussektori **riskide juhtimise** ja ebasoodsatele sündmustele reageerimise suutlikkuse suurendamine (nt ühisfondid, kindlustusvahendid, keskkonnariskide ühine juhtimine).

Kuidas toetatakse EMKVFi abil kalandust ja vesiviljelust COVID-19 pandeemia ajal?

Kui pandeemia häirib märkimisväärselt kalandus- ja vesiviljelustoodete turgu, võib komisjon rakendada **erakorralise ajutise kiireloomulise meetme** vahetute majanduslike tagajärgede leevendamiseks. See meede võimaldab kaluritel ja vesiviljelusettevõtjatel saada **rahalist**

hüvitist kantud majandusliku kahju ja lisakulude eest. Komisjon jälgib pidevalt olukorda turgudel ja kaalub kõiki vajalikke meetmeid, kui on tõendeid selle kohta, et turg on oluliselt häiritud.

EMKVF-i vahenditega võib ka aidata kalandus- ja vesiviljelussektoril kohaneda tervise- ja hügieeninõuetega, näiteks isikukaitsevahendite ostmise kaudu.

Lisaks võidakse selle abil hõlbustada ajutiste alternatiivsete turuväljundite arendamist, et kompenseerida restoranide sulgemist (nt otsemüük klientidele).

Pikemas perspektiivis saab EMKVF-i toetada investeringuid vastupanuvõime suurendamiseks (vt täpsemalt vastus eelmisele küsimusele).

Kuidas toetatakse EMKVF-i abil väikesemahulist rannapüüki?

Väikesemahulise rannapüügiga tegelevad i) mere- ja siseveekalalaevad, mille kogupikkus ei ületa 12 meetrit ning mis ei kasuta veetavaid püüniseid (st traale), ning ii) kaldakalurid.

Sellise püügiga on seotud peaaegu **75 %** kõigist liidus registreeritud kalalaevadest ja **peaaegu pool** kalandussektori töötajaskonnast. Seetõttu on sellel kohalikes rannikukogukondades oluline sotsiaalmajanduslik roll.

Seda arvesse võttes keskendutakse EMKVF-i vahendite eraldamisel eeskätt väikesemahulisele rannapüügile.

- Väikesemahulise rannapüügiga seotud projektidele saab anda riigiabi **100 %** ulatuses, välja arvatud projektid, mis on seotud i) kalalaeva esmakordse soetamisega noore kaluri poolt, ii) mootori asendamise või moderniseerimisega ja iii) kalalaeva mahutavuse suurendamisega. Nende projektide puhul on riigiabi maksimummäär 40 %.
- ELi liikmesriigid peavad oma EMKVF-i programmides arvesse võtma väikesemahulise rannapüügi **erivajadusi** ja kirjeldama meetmeid, mis on vajalikud selle arendamiseks.
- ELi liikmesriigid peavad püüdma kehtestada **lihtsustatud menetlused** nende väikesemahulise rannapüügiga tegelevate ettevõtjate jaoks, kes taotlevad EMKVF-i toetust.

Kuidas toetatakse EMKVF-i abil liidu äärepoolseimaid piirkondi?

Äärepoolseimad piirkonnad peavad toime tulema kaugusest, topograafiast ja kliimast tulenevate konkreetsete **probleemidega**. Neil on siiski ka spetsiifilised **ressursid** säästva sinise majanduse arendamiseks.

Sellega seoses pööratakse EMKVF-i vahendite eraldamisel nendele piirkondadele erilist tähelepanu.

- Asjaomased ELi liikmesriigid (Prantsusmaa, Portugal ja Hispaania) koostavad iga oma riigi äärepoolseima piirkonna jaoks **tegevuskava**. Töötatakse välja **säästva sinise**

majanduse sektorite, sealhulgas kalandus- ja vesiviljelussektori **arendamise strateegia**. Tegevuskavade rakendamiseks on ette nähtud rahalised vahendid.

- EMKVFi võib hüvitada äärepoolseimate piirkondade ettevõtjate kalandus- ja vesiviljelustoodete püügi, kasvatamise, töötlemise või turustamisega seotud lisakulusid, mis tulenevad nende piirkondade konkreetsest olukorrast.
- Äärepoolseimates piirkondades rakendatavate projektide puhul võib **riigiabi määr olla kõrge (85 %)**.

Kas harrastuskalastajad võivad saada EMKVFi toetust?

Harrastuskalapüük hõlmab mittetöenduslikku püügitegevust, mille puhul vee-elusressursse kasutatakse meelelahutuslikul, turismi või sportlikul eesmärgil.

Harrastuskalastajad on toetusõiguslikud, kui nende projektid aitavad saavutada fondi eesmäärke. Näiteks võivad nad osaleda merekeskkonna kaitsemeetmete elluviimises ja kohalike kogukondade säästva mereturismi partnerlustes.

Kuidas saab EMKVFi abil arendada säästvat sinist majandust?

Sinine majandus hõlmab ookeanide, merede, rannikualade ja sisevetega seotud tavapärasest ja uut majandustegevust. See sõltub innovatsioonist ja investeringutest merendusettevõtetesse, millel on potentsiaali luua **töökohti** ja toetada kohalike rannikukogukondade **arengut**, nt [biomajandus](#), säästva turismi mudelid, ookeanipõhine taastuvenergia, uuenduslik laevaehtus ja sadamateenused.

EMKVFi vahendite eraldamisel keskendutakse säästva sinise majanduse arengut soodustavatele tingimustele ja kitsaskohtade kõrvaldamisele, et **hõlbustada investeerimist** uutesse turgudesse, tehnoloogiatesse ja teenustesse.

Elkõige toetatakse järgmist:

- merenduse juhtimine, et koordineerida säästvalt merel toimuvat inimtegevust (nt [mereala ruumilise planeerimise](#) kaudu);
- teadusuuringute, innovatsiooni ja tehnoloogia siire ja kasutuselevõtt erainvesteeringutes;
- merenduslaste oskuste arendamine;
- mere- ja merenduslaste keskkonna- ja sotsiaalmajanduslike andmete levitamine;
- projektikavade väljatöötamine erainvesteeringute võimendamiseks.

Kuidas toetatakse EMKVFi rannikukogukondade kohalikke algatusi?

Säästva sinise majanduse arendamise tähtsus kohalike rannikukogukondade püsijäämisel on suur.

Sellega seoses toetatakse EMKVFi kõikide merendussektorite **kohalikke partnerlusi**, et anda kogukondadele võimalus oma keskkonna-, kultuuri-, sotsiaal- ja inimressursse

maksimaalselt ära kasutada ning võimaldada neil **kasutada võimalusi**, mida sinine majandus konkreetselt nende piirkonnas pakub.

Nn kogukonna juhitud kohaliku arengu meetodi abil moodustavad kogukonna sidusrühmad kohaliku tegevusrühma kohaliku strateegia väljatöötamiseks ja rakendamiseks. See soodustab väikesemahulisi ühisalgatusi ja edendab innovatsiooni, mis aitab arendada kohalikku sinist majandust ja kaitsta merekeskkonda.

Kohalikud partnerlused tagavad asjaomaste sidusrühmade tasakaalustatud kaasamise ja esindatuse kõigis sektorites. Need võivad keskenduda traditsioonilistele sektoritele (nt kalandus, vesiviljelus, turism) ja/või soodustada majanduse mitmekesistamist sünergia kaudu uute merendussektoritega (nt [sinine biomajandus](#)).

Kogukonna juhitud kohaliku arengu meetod on kättesaadav kõigile kohalikele kogukondadele kohtades, kus sinisel majandusel on potentsiaali pakkuda majanduslikke võimalusi, sealhulgas sisemaal.

Kuidas EMKVF toetab ELi ookeanide rahvusvahelise majandamise tegevuskava?

60 % maailma ookeanidest ei kuulu riikide jurisdiktsiooni alla. See tähendab jagatud rahvusvahelist vastutust nende majandamise eest.

Sellega seoses on liidu eesmärk edendada ookeanide paremat majandamist kahepoolisel, piirkondlikul ja mitmepoolsel tasandil järgmistes valdkondades:

- võitlus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi;
- ookeanidele avalduva inimsurve vähendamine;
- säästva sinise majanduse tingimuste loomine;
- rahvusvaheliste mereuuringute tugevdamine.

See aitab täita [ÜRO kestliku arengu 14. eesmärki](#) (*kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse*), tagades ookeanide **hea seisundi, ohutuse ja säästva majandamise**.

EMKVFi toetatakse rahvusvaheliste protsesside, kokkulepete ja institutsioonide raames võetavaid meetmeid, millega reguleeritakse ja hallatakse inimtegevust ookeanidel (nt [ÜRO mereõiguse konventsiooni](#) kontekstis).

Kuidas aidatakse EMKVFi abil kaasa meresõidu turvalisusele ja rannikuvalvealasele koostööle?

Piiride kaitse ja meresõidu turvalisus on olulised, et luua meremajanduse jaoks **ohutud tingimused** ja hoida ära merekeskkonda kahjustav ebaseaduslik käitumine.

Sellega seoses toetatakse EMKVFi mereseire ja rannikuvalvealast koostööd [ühise teabe jagamiskeskonna](#) (CISE) raames, mis hõlbustab teabevahetust mereseirega tegelevate avaliku sektori asutuste vahel kõigis ELi liikmesriikides ja institutsioonides.

Rakendamine ja kontroll

Kui suur on EMKVFi antava toetuse määr (jagatud eelarve täitmise puhul)?

Toetusesaajatele antava riigiabi tavaline maksimummäär on **50 %**.

Siiski on **erandeid** sõltuvalt projekti **lisaväärtusest**.

Näiteks:

- kalalaevadesse tehtavate **teatavate üksikinvesteeringute** määr on madalam (**40 %**);
- kõrgema määraga (kuni **100 %**) on projektid, milles on ühendatud **innovatsioon, ühine huvi ja kollektiivsed toetusesaajad**, samuti projektid, mis on seotud **mere elurikkuse kaitsega**;
- **väikesemahulise rannapüügiga tegelevad kalurid** võivad enamiku projektide jaoks saada toetust **100 % ulatuses**.

Maksimaalne kaasrahastamise määr (st EMKVFi makstav osa projekti avaliku sektori kogukuludest) on **70 %**, välja arvatud lisakulude hüvitamise korral äärepoolseimates piirkondades 100 % ulatuses (vt vastus küsimusele äärepoolseimate piirkondade kohta).

Kuivõrd on EMKVF lihtsam kui selle eelkäija, mis hõlmas ajavahemikku 2014–2020 (Euroopa Merendus- ja Kalandusfond)?

Eelmine fond põhines rahastamisvõimaluste ja rahastamiskõlblikkuse normide (edaspidi „meetmed“) täpsel ja rangel kirjeldusel. See muutis rakendamise ELi liikmesriikide ja toetusesaajate jaoks keeruliseks.

EMKVF põhineb **lihtsamal ülesehitusel**, mille puhul puuduvad eelnevalt kindlaks määratud meetmed ja kasutatakse järgmisi lähenemisviise.

- Fondil on **neli prioriteeti**, mis kirjeldavad toetuse üldist ulatust kooskõlas ühise kalanduspoliitika, ELi merenduspoliitika ja ELi ookeanide rahvusvahelise majandamise tegevuskava eesmärkidega:
 - (1) säästva kalanduse edendamine ning vee-elusressursside taastamine ja kaitse;
 - (2) säästva vesiviljeluse edendamine ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemine ja turustamine, parandades seega liidu toiduga kindlustatust;
 - (3) säästva sinise majanduse võimaldamine rannikualadel, saartel ja sisemaal ning kalanduse ja vesiviljelusega tegelevate kogukondade arengu soodustamine;
 - (4) ookeanide rahvusvahelise majandamise tugevdamine ning mere- ja ookeanide ohutu, turvalise, puhta ja säästva majandamise võimaldamine.

- Iga prioriteet hõlmab **konkreetsed eesmärged**, mis üldjoontes kirjeldavad toetuse tegevusulatust teemavaldkondades (nt elurikkuse kaitse, säästva vesiviljeluse edendamine, teaduslike andmete kogumine).
- *Liidu tasandil kehtivad piiratud rahastamiskõlblikkuse normid*. ELi liikmesriigid peavad oma riiklikes EMKVF-i programmides välja töötama kõige asjakohasemad vahendid kooskõlas nelja prioriteediga seatud eesmärkide saavutamiseks. Neile võimaldatakse paindlikkust rahastamiskõlblikkuse normide kehtestamisel.
- *Teatavat liiki toetuste puhul kehtivad tingimused ja piirangud*. EMKVF-i määrus sisaldab rahastamiskõlbmatute tegevuste loetelu, et vältida kahjulikku mõju säästvusele (nt investeeringud püügivõimsuse suurendamiseks). Lisaks kohaldatakse kalalaevastikule antavate teatavat liiki toetuste suhtes rahastamiskõlblikkuse erinorme, et tagada nende vastavus ühise kalanduspoliitika kaitse-eesmärkidele (nt kalalaevale paigaldataval uuel mootoril ei tohi olla rohkem võimsust kui asendataval mootoril).
- **Tulemuslikkuse kontroll**: EMKVF-i rakendamist jälgitakse väljund- ja tulemusnäitajate abil. ELi liikmesriigid annavad aru oma programmides seatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest ning arutavad komisjoniga iga-aastaselt läbivaatamiskohtumisel rakendamisel tehtud edusamme. See võimaldab võimalikud rakendamisega seotud probleemid varakult avastada ja vajaduse korral määrata kindlaks parandusmeetmed.

Kuidas hindab komisjon EMKVF-i programme enne nende heakskiitmist?

Jagatud eelarve täitmise raames koostab iga ELi liikmesriik ühe riikliku programmi, mille komisjon pärast põhjalikku hindamist heaks kiidab. Kõnealuse hindamise käigus võtab komisjon arvesse programmi panust EMKVF-i ühistesse prioriteetidesse ja järgmistesse eesmärkidesse:

- vastupanuvõime,
- rohepööre,
- digipööre,
- keskkonnasäästlikkus ning majanduslik ja sotsiaalne kestlikkus,
- kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine,
- säästva väikesemahulise rannapüügi arendamine.

Komisjon hindab programme ka [merevesikonna analüüsi](#) alusel, mis on avalik dokument, milles on välja toodud iga merevesikonna peamised probleemid seoses ühise kalanduspoliitika eesmärkidega. Analüüsi eesmärk on anda ELi liikmesriikidele juhtnööre merevesikonnaga seotud ühiste probleemide käsitlemiseks oma programmides.

Kuidas on riiklikud EMKVF-i programmid üles ehitatud?

Riiklik EMKVF-i programm on **avaliku sektori investeeringute strateegiline tegevuskava** aastateks 2021–2027. Selles kirjeldatakse meetmeid, mis on spetsiaalselt välja töötatud, et lahendada konkreetsed probleemid, mis ELi liikmesriik on kindlaks teinud seoses ELi ühiste prioriteetidega mere elurikkuse, merenduspoliitika ning säästva kalapüügi ja vesiviljeluse valdkonnas.

Programmid koosnevad **neljast põhiosast**:

- **vajaduste kindlakstege mine**: see põhineb tugevate ja nõrkade külgede, võimaluste ja ohtude analüüsil;
- **asjakohaste meetmete väljatöötamine**: ELi liikmesriigid kirjeldavad konkreetseid meetmeid oma vajaduste rahuldamiseks EMKVFi toetuse abil;
- **eesmärkide seadmine** rakendamise ja tulemuste kontrollimiseks: ELi liikmesriigid seavad väljund- ja tulemusnäitajatel põhinevad eesmärgid, et kajastada EMKVFi toetatavate meetmete eeldatavat mõju;
- **rahaliste vahendite jaotus** fondi konkreetsete eesmärkide vahel kooskõlas programmi üldstrateegiaga.

Kuidas EMKVFi rakendamist kontrollitakse?

EMKVFi rakendamist kontrollitakse pidevalt ja läbipaistval viisil.

- Kaks korda aastas esitavad ELi liikmesriigid aruande oma EMKVFi programmides valitud näitajate väärtuste kohta. See teave koondatakse ELi tasandil ja avaldatakse.
- Viis korda aastas esitavad ELi liikmesriigid aruande valitud projektide arvu ja nende rahalise maksumuse kohta. See teave koondatakse ELi tasandil ja avaldatakse. See on ka liigendatud teemavaldkondade kaupa.
- Kaks korda aastas esitavad ELi liikmesriigid aruande, kirjeldades üksikasjalikult iga projekti ja toetusesaajat. Komisjon kasutab seda teavet regulaarsete *ad hoc* aruannete koostamiseks.
- Komisjon arutab EMKVFi rakendamist iga ELi liikmesriigiga iga-aastaselt läbivaatamiskohtumisel. Kohtumise eesmärk on teha kindlaks riikliku EMKVFi programmiga seotud võimalikud probleemid ja määrata vajaduse korral kindlaks parandusmeetmed.
- 30. juuniks 2029 hindab iga ELi liikmesriik oma EMKVFi programmi, et teha kindlaks selle mõju.
- 2024. aasta lõpuks ja seejärel 2031. aasta lõpuks hindab komisjon kogu EMKVFi tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja ELi lisaväärtust.